

HALKLARIN EŞİTLİK VE DEMOKRASİ PARTİSİ
GRUP BAŞKANLIĞI

Sayı : 16837

Tarih : 04.03.2026

41736

TÜRKİYE BÜYÜK MİLLET MECLİSİ BAŞKANLIĞINA

Aşağıdaki sorularımın **Sağlık Bakanı Kemal Memişoğlu** tarafından Anayasa'nın 98'inci ve TBMM iç tüzüğünün 96 ve 99'uncu maddeleri gereğince yazılı olarak cevaplandırılmasını arz ederim **04.03.2026**.

Nevroz Uysal Aslan

Sırnak Milletvekli

27.02.2026 tarihinde Erzincan Ceza İnfaz Kurumlarında gerçekleştirdiğim ziyaret kapsamında kadın ve erkek mahpuslarla yapılan görüşmelerde; özellikle hasta mahpusların sağlık hizmetlerine erişimi, kronik hastalıkların takibi, sevk ve tedavi süreçleri ile hekimlerin muayene pratiğine ilişkin ciddi hak ihlali iddiaları tarafıma iletilmiştir.

Görüşülen kadın mahpuslardan biri, kol ağrısı nedeniyle yapılacak tetkik sırasında kelepçeli muayeneyi kabul etmediği için tedavi edilmeden geri gönderildiğini ve bu nedenle şikayet dilekçesi verdiğini tarafıma aktarmıştır. Aynı mahpus, yaklaşık bir yıldır göğüs bölgesinde ağrı yaşadığını, yapılan muayenede kist tespit edilmesine rağmen ileri tetkiklerin yapılmadığını, son dönemde kitlenin büyüdüğünü, akıntı başladığını ve son ayda 3 kiloya yakın zayıfladığını ifade etmiştir. Ailesinde meme kanseri öyküsü bulunduğunu özellikle belirtmesine rağmen randevusunun öne alınmadığını; aksine cezaevi personelinden “bende de kist var, ne abartıyorsun” şeklinde küçümseyici bir ifadeyle karşılaştığını aktarmıştır. Mahpus, şikayetlerinin ciddiye alınmadığını, hekimin ayrıntılı bilgilendirme yapmadığını ve tedavi sürecinin bütünlüklü biçimde planlanmadığını ifade etmiştir.

Bir başka kadın mahpus, kolunda oluşan kitle için sevk kararı verilmesine rağmen randevusunun alınmasının unutulduğunu, aylar sonrasına gün verildiğini belirtmiştir. Yüksek derecede görme sorunu yaşayan bir diğer mahpus ise lazer tedavisi talebinin karşılanmadığını, gözlük temininde dahi zorluk yaşadığını ve hekim tarafından alternatif bir çözüm sunulmadığını ifade etmiştir.

Kronik kalp hastası bir mahpus, ilaçlı tomografi gerektiğini söylediğini ancak kullanılan ilaca alerjisi bulunduğunu belirtmesine rağmen hekimin alternatif bir teşhis yöntemi önermediğini; “ne yapalım o zaman gitme” şeklinde yanıt vererek doktorun konuyu kapattığını aktarmıştır. Hayati risk taşıyan bir hastalıkta dahi yönlendirici, çözüm üretici ve bilgilendirici bir yaklaşım sergilenmediğini özellikle vurgulamıştır.

Erkek mahpuslar da benzer biçimde sağlık hizmetlerinin bütünlüklü yürütülmediğini beyan etmiştir. Bir mahpus; bir gözünün tamamen, diğerinin kısmen görmediğini, çene ve boyun bölgesinde platin bulunduğunu, işitme kaybı yaşadığını ve diş sorunları nedeniyle sağlıklı beslenemediğini belirtmiş; ancak uzun süredir kapsamlı bir değerlendirme yapılmadığını ve tedavi planının oluşturulmadığını ifade etmiştir. Bir başka mahpus ise Hepatit-B, bağırsak kisti, safra kesesi taşı ve karaciğer rahatsızlıkları bulunduğunu; üç ve altı aylık kontrollerinin düzenli yapılmadığını ve diyet ihtiyacının karşılanmadığını aktarmıştır.

Mahpusların ortak beyanlarından biri de muayene koşullarına ilişkindir. Herhangi bir somut güvenlik riski bulunmamasına rağmen bazı hekimlerin kelepçeli muayeneyi bizzat dayattığı; muayene sırasında mahremiyetin sağlanmadığı yönünde anlatımlar tarafıma iletilmiştir.

Ayrıca sağlık personelinin ayrımcı, küçümseyici ve aşağılayıcı bir dil kullandığı; hastaların şikayetlerini hafife aldığı, yeterli bilgilendirme yapmadığı; alternatif tedavi seçeneklerini sunmadığı ve çoğu zaman ilgisiz bir tutum sergilediği yönünde çok sayıda beyan bulunmaktadır. Mahpuslar, hekim-hasta ilişkisinin güven temelinden uzaklaştığını ve bu nedenle sağlık birimine başvurma konusunda dahi tereddüt yaşadıklarını ifade etmişlerdir.

Revir ve hastane sevklerinin gecikmesi, dış hastane randevularının aylar sonrasına verilmesi, bazı sevklerde randevu oluşturulmaması ve ileri tetkiklerin yapılmaması yönündeki anlatımlar da bu tabloyu tamamlamaktadır.

Mahpuslar ayrıca sağlık personeline ilişkin şikayetlerini tabip odalarına ilettiklerini ve savcılıklara suç duyurusunda bulunduklarını; ancak bu başvuruların çoğu zaman yalnızca kayıt işlemi niteliğinde ele alındığını, etkili bir soruşturma yürütülmeden dosyaların takipsizlikle sonuçlandığını ifade etmişlerdir. Bu iddiaların Sağlık Bakanlığı’na bildirilmediği ve mesleki-idari denetim mekanizmalarının işletilmediği yönündeki beyanlar ise, sağlık hizmetinin denetimine ilişkin kurumsal sorumlulukların yerine getirilip getirilmediği konusunda ciddi kuşkular doğurmaktadır.

Tüm bu beyanlar birlikte değerlendirildiğinde; sorun yalnızca idari gecikme ya da münferit uygulama hatası değildir. Aktarılan anlatımlar, ceza infaz kurumlarında hekimlik pratiğinin tıbbi bağımsızlık, mesleki etik ve hasta hakları ilkeleri çerçevesinde yürütülüp yürütülmediği konusunda ciddi soru işaretleri doğurmaktadır. Hekimin görevi güvenlik uygulamalarına uyum sağlamak değil; hastanın sağlığını bilimsel gereklilikler doğrultusunda korumaktır. Güvenlik yaklaşımının tıbbi değerlendirmeye üstün gelmesi, sağlık hizmetinin tarafsızlığını ve eşitliğini zedelemektedir.

Özgürlüğünden yoksun bırakılan kişilerin sağlık hizmetine zamanında, etkili ve insan onuruna uygun biçimde erişiminin sağlanması devletin doğrudan yükümlülüğüdür. Aktarılan beyanlar, bu yükümlülüğün yerine getirilip getirilmediğinin titizlikle incelenmesini zorunlu kılmaktadır.

Bu bağlamda;

- 1- Erzincan Ceza İnfaz Kurumlarında dış hastane sevkine kadar geçen ortalama süre kaç gündür? Bakanlığınızın ceza infaz kurumları için belirlediği azami bekleme süresi/standart süre var mıdır; varsa bu standart Erzincan'da karşılanmış mıdır?
- 2- Erzincan ceza infaz kurumlarında kronik hastalığı olan mahpusların (kalp, hepatit, karaciğer vb.) sayısı kaçtır? Bu kişilerin periyodik kontrol takvimi kim tarafından nasıl planlanmakta; kontrol gecikmeleri izlenmekte midir?
- 3- Gerekçede aktarılan iddialar kapsamında; somut güvenlik riski bulunmamasına rağmen hekimlerin kelepçeli muayeneyi bizzat dayattığı yönündeki beyanlar hakkında Bakanlığınızca resen inceleme başlatılmış mıdır? Başlatıldıysa inceleme tarihleri, kapsamı ve sonucu nedir?
- 4- Erzincan'da ceza infaz kurumlarından sevk edilen mahpusların muayenelerinde "mahremiyetin" sağlanmasına ilişkin (tek hekim, kapalı alan, güvenlik personelinin konumu/mesafesi vb.) bir denetim ve kayıt mekanizması var mıdır? Kaç denetim yapılmış, kaçında uygunsuzluk tespit edilmiştir?
- 5- Hekimlerin ayrımcı, küçümseyici ve aşağılayıcı dil kullandığı, şikayetleri hafife aldığı ve yeterli bilgilendirme yapmadığı yönündeki beyanlar hakkında Bakanlığınızın yürüttüğü hasta hakları süreçleri nelerdir?
- 6- Erzincan ceza infaz kurumlarının faaliyete girdiği tarih itibarıyla hasta hükümlü ve tutukluların yaptığı başvurusu/şikayet sayısı kaçtır, sonuçları nelerdir?

- 7- Gerekçede yer verilen “kullanılacak ilaçlara alerji olmasına rağmen alternatif tanı yöntemi sunulmaması” gibi durumlar bakımından; ceza infaz kurumlarında sevk edilen hastalara alternatif tanı-tedavi seçeneklerini sunma yükümlülüğünün yerine getirilip getirilmediği nasıl denetlenmektedir? Erzincan’da bu konuda bir inceleme yapılmış mıdır?
- 8- Erzincan ceza infaz kurumlarında “kitle, kanser şüphesi” gibi acil/öncelikli değerlendirme gerektiren şikayetlerde önceliklendirme prosedürü var mıdır? Varsa; 2023–2026 arasında bu kapsamda kaç mahpus için acil sevk/öncelikli randevu işletilmiştir?
- 9- Diş tedavisi ihtiyacı olup beslenmesi etkilenen mahpuslar bakımından Erzincan’da diş hekimliği hizmeti nasıl sağlanmaktadır? Son 3 yılda kaç mahpus diş tedavisi için sevk edilmiş; kaçında süreç tamamlanmamış/yarım kalmıştır?
- 10- Tıbbi gerekçeyle özel diyet alması gereken mahpus sayısı kaçtır? Bu diyetlerin uygunluğu hangi hekim/komisyon tarafından belirlenmekte ve uygulama düzenli olarak denetlenmekte midir? Erzincan’da bu konuda tespit edilen eksiklikler nelerdir?
- 11- Mahpusların sağlık personeli hakkında tabip odalarına şikayet ve savcılıklara suç duyurusu yaptıkları; buna rağmen dosyaların çoğu zaman takipsizlikle sonuçlandığı ve iddiaların Bakanlığa bildirilmediği yönündeki beyanlar doğru mudur? Erzincan ceza infaz kurumlarının açıldığı tarihten bu yana kaç sağlık çalışanı hakkında suç duyurusu yapılmış, kaçında takipsizlik verilmiş, bu dosyalardan kaçını Bakanlığınıza bildirilmiştir ve bildirim usulü nedir?
- 12- Hekimler ve sağlık çalışanları hakkındaki ceza soruşturmalarında verilen takipsizlik kararlarına rağmen, hekimlik meslek etiği ve disiplin sorumluluğu bakımından Bakanlığınızın ayrıca idari/mesleki inceleme başlatma pratiği var mıdır? Savcılıklarca takipsizlik verilen kaç dosya için Bakanlığınız idari inceleme yürütmüştür?
- 13- Gerekçede yer alan iddiaların tümü birlikte değerlendirildiğinde Bakanlığınız, Erzincan Ceza İnfaz Kurumlarına ilişkin olarak bağımsız/merkezi teftiş ya da özel denetim planlamakta mıdır? Planlanıyorsa kapsamı, tarihi ve raporlaması nasıl olacaktır?